

TÜSİAD – Dış Politika Değerlendirme Notu – 23 Temmuz 2014

Değerli Basın Mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Dinçer, 23 Temmuz 2014 tarihinde (bugün), dış politika konusundaki değerlendirmelerini Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a bir mektup aracılığı ile ilettili. Mektup kapsamında ele alınan görüşlere yönelik bilgi notu ekte sunulmaktadır.

TÜSİAD Dış Politika Gelişmeleri Değerlendirme Notu**23 Temmuz 2014**

Türkiye'nin Avrupa ve Asya arasındaki değerli ve ayrıcalıklı jeo-stratejik konumu, yakın coğrafyamızda son dönemde yaşanan olumsuz gelişmelere karşı ülkemizi daha ülkemizi sorumluluk üstlenmeye ve inisiyatif almaya zorlamaktadır.

İçinden geçtiğimiz tarihsel dönem, yoğun siyasal istikrarsızlık, uluslararası sistem normlarının ihlali ve şiddet dalgalarıyla tanımlanabilir. Bu şiddet, kimi zaman etnik kimi zamanda mezhepsel renge bürünebilmektedir. Ancak her şeyin ötesinde bölgemizde son 35 yıldır yaşanmış olan savaşların yarattığı tahribatın sosyal ve siyasal sonuçlarını görüyoruz. Yakın zamanda Türkiye kamuoyunu da rahatsız eden gelişmeler böyle bir bağlamda yaşanmaktadır.

Musul'da, başta Başkonsolosumuz olmak üzere 49 görevli ve vatandaşımız bir ayı aşkın süredir IŞİD adlı örgütün elinde bulunmaktadır. Bu örgütün Şii inancına bağlı Türkmenlere, Irak vatandaşlarına ve Suriye'deki Kürtlere uyguladığı şiddet hiç bir inancın kabul edemeyeceği boyutlardadır.

Yakın coğrafyamıza egemen hale gelmekte olan mezhep savaşlarının merkezinde Suriye'deki kanlı çatışmalar bulunmaktadır ve bu gelişmeler, bölgemizi adeta bir Orta Çağ karanlığına sürüklemeye potansiyeline sahiptir. Bölge ülkelerinin dış sınırlarının değişmesi potansiyelini taşıyan bu gelişmeler, ülkelerin içinde de kalıcı yeni bölünmelere zemin oluşturmaktadır.

Basın Bülteni

İsrail devletinin Gazze halkına karşı havadan, denizden ve karadan yürüttüğü orantısız askeri operasyonlar aralarında çok sayıda masum çocuk ve kadın olmak üzere sivil halkın ölümüne yol açmakta ve tüm vicdani ölçüleri hiçe saymaktadır. Dünyanın bu insanlık dışı saldırılara kayıtsız kalması da ayrıca vicdanları yaralayan bir diğer unsurdur.

Bölgesel siyasi ihtilafların nasıl küresel düzlemde karşılık bulduğunu gösteren en soğuk örnek geçtiğimiz günlerde düşürülen Malezya Havayolları uçağıdır. Malezya havayollarına ait bir uçağın normal rotasında ve Ukrayna hava sahasında, füzeyle vurularak düşürülmesi ve çeşitli milletlerden 285 yolcu ve 13 mürettebatın yaşamını yitirmesi günümüzde siyasal istikrarsızlıktan kaynaklanan ve jeopolitik rekabetten etkilenen terör ve şiddetin ulaştığı küresel boyutları göstermesi bakımından ibret vericidir.

Türkiye'nin iş dünyasını temsil eden bir sivil toplum kuruluşu olarak devletler ya da örgütler tarafından yapılmış olmasına bakmaksızın tüm şiddet eylemlerini kınıyor ve lanetliyoruz.

Bölgesel ihtilafların süratle küresel düzleme taşınabildiği içinde bulunduğumuz ortamda, Birleşmiş Milletler barış ve güvenliğin korunması yolunda işlevsiz kalmaktadır; bu kurumun şiddet olayları karşısında etkisizliği, zulüm yapanlarla, zulme uğrayanlar arasında bir ayırım yapamaması küresel bağlamda şiddet ve terör ortamını daha da körüklemektedir.

Dünyanın, ulusal çıkar hesaplarıyla yaşanan vahşet ve trajedilere seyirci kalmasını da hem siyaseten hem ahlaken kabul edilemez buluyoruz. Haksızlıklar karşısında suskun ve edilgen kalmak, küresel barış ve istikrar amacına yönelik en büyük tehdittir.

Bu olağanüstü şartlar, küresel güçleri ve tüm bölge ülkelerini tutumlarını yeniden değerlendirmeye sevk etmelidir. Güç kullanımının yerini mutlaka siyaset ve diplomasinin alması gerekir. Ne inançlar ve kimlikler ne de Filistinlilerin siyasal hakları şiddet ve terör yoluyla bastırılamaz.

Ortadoğu coğrafyasının çok inançlı ve kimlikli yapısını bir arada tutacak yegâne tutkal insan hak ve özgürlüklerine saygılı, laik ve varlık sebebi vatandaşa hizmet olan devlet düzeninin kurulmasıdır. Şiddet şiddetle temizlenemez.

Çevremizdeki kaos ve şiddet ortamının tez elden durdurulamaması halinde ülkemizin ve bölgemizin üzerinde ağır ekonomik ve toplumsal baskılar oluşacağını değerlendiriyoruz.

Bölgenin en eski demokrasilerinden birine sahip olan ülkemizin bu karanlık gidişin durdurulabilmesinde tarihten de kaynaklanan özel sorumlulukları olduğuna inanıyoruz. Türkiye'nin bölgesel anlamda yeni bir işbirliği zemini oluşturabilmek için tüm sorumlu aktörlerle ortak çıkarları kollayan yapıcı açılımlarda bulunmasının kritik önemde görev göreceğine inanıyoruz.

Basın Bülteni

Öte yandan, tüm dünya açısından öngörülebilir olmaktan giderek uzaklaşan bölgesel dinamikler kamuoyunda tüm boyutlarıyla ve geniş bir katılımı tartışılmaya başlanmalıdır.

Daha somut olarak ise Türkiye'nin, gerek bu yıl Avustralya'da gerçekleştirilecek olan G20 Zirvesindeki Troyka Üyeliği kapasitesi ile, gerekse önümüzdeki yıl ev sahipliğini üstleneceği G20 Zirvesi bünyesinde, öncelikli gündem maddesi olarak BM'nin ve türevleri olan kurumların yeni küresel siyasal ve ekonomik dinamiklere göre kapsamlı bir yeniden yapılanmaya tabi tutulmasını ve kapsayıcı bir yönetim yapısına kavuşmasını önermesi gerektiğini düşünüyoruz.

G20 bünyesindeki ülkelerin iş dünyası örgütleri de, birikimleriyle donanımlarıyla bu yeniden yapılanma sürecine katkı sağlayabilirler, bu süreçte TÜSİAD olarak üzerimize düşen görevi yapmaya ve barışçı bir ortam yaratılmasına katkı sunmaya hazırız.